

SZÉT KÉNE SZÓRNI

Feri a nagyszobában ültetett le. A piszkosfehér kanapé árnyalata és az elé tolt tojásdad dohányzóasztal maradt meg bennem leginkább: valami régi, szálhibás, piros terítő takarta, közepén hamutál, benne néhány napos, tövig szívott csikkek, amelyek épp kidőlni készültek.

– Na várj, sodrok egyet, aztán jövök! – ígérte Feri, majd ahogy volt, alsógatyában, szőrösen huppant le mellém a kanapéra. Még a farmerdzsekimből sem bontakoztam ki. Várakozásaimmal ellentétben a csupasz férfi test látványa sem piszkálta fel a bennem szunnyadó kisördögöt. Sem a kockás boxer, sem a belőle kandikáló pipaszár lábak, sem Feri férfiasan göndör mellkasa. Túlságosan is apámra emlékeztetett, aki rendszerint alsógatyában táncikált a tévé előtt. „Európa legszebb férfi felsőteste!” – ismételte, valahányszor a kedvenc műsoromat sugározták.

– Nesze! – mondta Feri, és a szám elé tolta a spanglit. Egyetlen slukkot szívtam belőle, inkább engedelmességből. Közben Pachelbelt hallgattuk. Én hoztam a CD-t, hogy megmutassam neki – nem ismerte a zenét, amit azóta az esküvők elcsépeltek. Egy kisfilmben hallottam először, amikor anyámmal együtt néztük meg a *Huckle*-t a moziban.

– Na, megyek, lefekszem – jelentette ki Feri. Hórihorgas alakja a kanapé fölé magasodott, miközben elnyomott egy ásítást. Vágyakozás nélkül néztem, kissé kótyagosan, amikor a hátamra dobta a kockás plédet: „Tessék, ez jó lesz takarózni.” Úgy éreztem magam, mint a gombostűvel átszúrt rovar az üvegbúra alatt. Rám boruló árnyéka sem jelentett menedéket. Amikor sikerült elhelyezkednem oldalfekvésben a priccyszerű alkalmatosságon, és magamra húztam a szűrős anyagot, tényleg a koncentrációs táborokra gondoltam. Meg Tadeusz Borowskira, akivel egy napon születtem. Vagy az Solohov? Térdem a gyomromhoz húzva, jó darabig bámultam az oldalfalat, mire elnyomott az álom. Magzatpózban, mindig csak így tudok elaludni.

Az ébredés momentumai ködbe vesznek. Annak a két slukknak tudtam be, hogy semmire sem emlékszem. Kávéztunk, vagy sem? Ki ébresztett kit? Amúgy sem volt jelentősége. Feri kikísért a buszmegállóba, kivételesen az indulás idejét is kivárta velem. Nem szóltunk egymáshoz. Búcsúpuszi megint nem rémlik, ettől még nem kizárt, hogy elcsattant.

A hátsó ülésen húztam meg magam az üvegtáblák közelében, a harangzúgás hatására finoman reszkettek. Ha kihúztam magam, jobb felől látni lehetett a templomtornyot. Egyre magasabbra tört, végül girbegurba alakja agyonnyomta az üveget. Csilingelés nélkül, ruganyosan hajolt át rajta a hegyes végű kupola, mielőtt felszívódott a végtelenbe. Gyomrom gombóccá szűkült. Nem éhes voltam, ideges. Fejem ide-oda kapkodtam, hajamba túrtam, tudtam, hogy a mellékhatás teszi. Úgy éreztem, mindenki tudja, hogy az éjjel bűnbe kóstoltam, s most jogosan várom a büntetést. Mintha a jármű pályája is az erkölcsi züllést szimbolizálná. A ködbe vesző templomtorny után jobb felől egy könyvesboltot is beazonosítottam. Mint az *Ének az esőben* klipjében Gene Kelly – gondoltam –, csak most nem esett, és otthon hagytam az ernyőmet is.

Másodszorra a barátnőmnél szívtam bele. Szilveszterezni hívott, három csörgésig kérettem magam. „Átugrom, de nem maradok soká!” – ígértem. A pezsgőbontás előtt érkeztem. A konyhában két lábasban rotyogott a virsli, a félhomályos szobában izzadt egyetemista srácok ültek törökülésben, várva az újév hajnalát. Honnan szedett össze ennyi suhancot? Egyikük égő cigarettát nyújtott felém, a fű szagától élmelyegni kezdtem. Aprót szívtam belőle, nehogy lúzernek bélyegezzenek. Váratlanul fölugrottam, az asztalon álló poharak csörömpölve zuhantak a padlóra, kivétel nélkül összetörtek, közvetlenül a koccintás előtt. „Elnézést, bocsi, BÚÉK!” Az Andrássy út magányos platánfái alatt ért utol az éjfél. Egyedül, túlaradó fantáziám tudta cédrusokká növeszteni őket.

Egyre csak Feri járt a fejemben: a sötét borosta, a pajesz, a göndör haj, az a delejes, lángoló, mélybarna tekintet, mely minden nőt azonnal megbabonáz. A barátnőm szerint Picire emlékeztetett a srác, így ezentúl így neveztük. A testhezálló Mr. Alkohol egyikünknek sem jutott eszébe.

Pici munkanélküli volt. Verseket és rövid prózákat írogatott, az italt sem vetette meg. Bár jól állt neki a részegség, csak a szemein lehetett észrevenni: mintha enyhén könnyben áztak volna, és beszéd közben is nőtt a reakcióideje. Aki ránézett, automatikusan megsajnálta. Jó lett volna megsimogatni a haját, beletúrni a göndör csigákba, érezni, ahogy Pici megnyugszik, ellazul, majd az asztal lapjára omolva álomba szenderül. Se tűzoltó nem lesz, se katona, csak alszik.

Egyszer hallottam horkolni. Valami puccos buliból kísértem haza, ahová engem nem is hívtak, csak Pici erősködött, nem lesz gond, ha elkísérem. Kis híján a budoárba vizeltem.

Nem emlékszem, hazafelé fogtuk-e egymás kezét, valószínűleg esélyünk sem volt rá. Pici mindig jó pár lépéssel előttem járt, mint gyerekkoromban a nagyapám. Időnként hátrasandított, én meg vonszoltam magam mögötte, sajgott a lábam az új sportcipőben. Feltörte a bokámat, egy ponton már ki is dörzsölte a bőröm. Mindig is utáltam az anyámtól örökölt kalapácsujjaimat. Kínkeservesen próbáltam visszamosolyogni Picire, valószínűleg inkább vicsorgásnak tűnt. A részegeknek külön őrangyaluk van, neki és a tempónak köszönhattük, hogy éjfél körül elértük a lakását. Pici sem tudta, hogy oda tartunk, egyszerűen ott kötöttünk ki. A házra nem emlékszem, az utca neve sem rémlik, a számot se tudnám felidézni – pedig a számokat mindig megjegyzem. Talán nem mentünk föl a lépcsőn, vagy mégis? – a lépcső hiánya és megléte egyformán bizonytalan, mint minden, ami azután történt.

Másik este jutott eszembe, amikor az éjszaka közepén elszaladtam, könnyes arccal vissza az ismerős buszmegállóba. Teljesen kihalt volt, a templom tornyát is elnyelte a sötétség. Ha visszaidézem álmos arcát, hallom, ahogy horkol, mintha az éjszaka csendjét szinkronizálná, és egy régi alámondásos filmben szerepelnék. „Én nem akartam erőszakoskodni.”

A Múzeum körúton iszogattunk. Éjfél már rég elmúlt, fekete volt az ég, és a környező fák angyalhaja belelógott a poharunkba. Így nevezte Pici a nyárfák fehér, ősz varkocsait, amelyek késő este is megállíthatatlanul szál-lingóztak. „Megtaláltam életem szerelmét!” – mondta. „Hogy nem vettem észre eddig? És milyen? Mint egy vadmacska. Nézz rá! Ott ül melletted. El fogom venni feleségül.”

Azt hittem, futó kaland. Egy a sok nője közül. Aztán hajnali háromig csatangoltunk hármásban. Én lassan elfogytam mellőlük, szó szerint, nemcsak képletesen. Az évig érő nyárfák is elkoptak, ahogy a Múzeum körüti székek és asztalok, az egyetemi évek, a gyerekkor. Fél év sem telt el, és ösz-szeházasodtak. Megszületett a baba.

Búfelejtőként mentem szórakozni. Persze onnan is Pici mobilját csipogtattam, ugorjon át a kocsmából, tetszene neki a zene. Nem jött válasz. A bárban lassan összelepedtem egy másik fickóval. Pici alakja megfakult, a fia akkor töltötte be a hármat. Már rég nem sms-eztünk. A lesújtó hír barátokon keresztül ért: gyógyszer-túladagolás.

A második barátom is elment. Az egzisztencializmus csődjétől a lét elviselhetetlen könnyűségéig minden frappáns bon mot-nak megpróbáltam számlájára írni a veszteséget. Haragudtam rá, eszelősen haragudtam. A kanapéján ültem, lábaimat kivételesen nem fontam keresztbe, csak térdemet szorítottam össze, hogy valahogy megfékezzem a remegést.

A háttérből nem Pachelbel szólt, hanem a „Rozsdás szög”. A mondat félbemaradt, a CD-olvasó nem boldogult a felkaristolts lemezzel. „Hiba” – vibrált a hifi kijelzőjén. Pici az asztal fölé görnyedt. Az alsónadrág mellett most viseltes, elnyűtt zokni virított a lábán, világoskék, de a sarkai szürke csomóba dermedtek a lakásban felgyülemlett portól.

Én, ahogy mindig is szerettem volna, beletúrtam göndör tincseibe, meg-simogattam a fejét, a mellemre húztam. „Tente baba, tente” – gondoltam. De azon az éjszakán egyikünk szemére se jött álom. Ez lett volna a várva várt beteljesülés, ha nem csak gondolatban szeretkezünk.

Pattogott a tűz. A barlang falára vetülő árnyékok lassan túlnőtték a szerény, őskori hajlékot, agyonnyomva a platóni ideákat, meg az őket bámuló neandervölgyit is. Az első kivételével sorban eltűzeltem a leveleit. Ismeret-ségünk hajnalán még egyikünknek sem volt mobiltelefonja. „Mikor hagy-tam fel végleg a reménykedéssel?” – bukott ki belőlem a kérdés az emberélet felén. A lángokat bővöltem, pedig azt olvastam: ha túl sokáig bámulod, be fogsz pisilni.

Picit elhamvasztották. A cirádás, fekete betűk nehezen kaptak lángra, mintha az örökkévalóságnak írta volna, amit. A telerótt lapokból visszama-radt hamut és pernyét olyan meredten néztem, mintha legalábbis a testéből származnának. Szét kéne szórni.

Egész életében az Óbudai sziget volt a kedvenc helye. A Duna két szélé-re kötött csónakokat a híd tetejéről szerette figyelni. Innen fogom elszórni a maradványokat. Egyes részecskék majd fölfelé keringőznek, fittyet hányva a gravitáció kényszerének, mások rögtön a mélybe zuhannak. A tehetetlen víztömeg felszínén tükröződött a táj. Kivehetetlen volt, papírcsónak vagy dinnyehéj úszik-e rajta, vagy csak uszadékfa. A hamu körül buborékot ve-tett, majd árnyalatnyival sötétebb lett a víz.

Hihetetlen, hogy a Vágó is halott! A víz túloldaláról indult a busz – vagy az már nem is Óbuda? Mindig rosszul tájékozodom. Válogatóra mentem, miniszoknya, túsarkú csizma, tél. A kisbusz meredek kaptatón kapaszkodott fölfelé, lefelé könnyebb volt neki, csak csúszott. A járda mentén jég-tócsa húzódott, pont ott, ahol le kellett szállnom. Majdnem hasra estem. Becsöngettem, ajtót nyitottak, talán a Vágó. Erre sem emlékszem pontosan. Valakivel csak kezét fogtam.

A műveltségi kérdéseket megoldottam, a világ hét csodájából mindössze ötöt tudtam felsorolni, pedig a gimnáziumi osztályfőnök velük tapétázta ki a terem falát. Na jó, de ki néz folyton a háta mögé? A rodoszi kolosszus, a mauzóleum, a halikarnasszoszi világítótorony, Szemirámisz függőkertje – a

kedvencem –, és mi is volt az ötödik? A kölcsöntoll végét rackásra rágtam, az agyam mégis rövidzárlatot kapott. Az eredményről sosem értesítettek. A műsor sem indult újra, hiába harangozták be.

A víz alá süllyesztett levelekről jutott eszembe Attila aranykoporsója. Már alsóban elhatároztuk a barátnőmmel, hogy felkutatjuk. Térképeket is rajzoltunk a majdani expedícióhoz. Aztán a múmiák túlvilági élete foglalkoztatott minket, meg a bebalzsamozás. Álmodozásunkat csak egy szekrény mögé hulló fotokópia szakíthatta félbe. Ki tudja, épp melyik csoda engedte el a falat?

Az Állatkert előtti mohos tölgyfákba belekapaszkodott a szél. Ránk sötétedett, mire elértük a faragott elefántos kaput. Itt akartam először megérinteni a kezét, de még mindig messze volt. Csak a mosolyára emlékszem, a nevető szemekre, ahogy visszanéz, követem-e. Naaa. A pingvinek jutottak eszembe, a kicsi meg a nagy, ahogy a Galápagosz jegén kacsáznak. Szerintem Chaplin is tőlük kölcsönözte jellegzetes járását.

Hosszú asztalnál ültünk, mint a kerekasztal lovagjai. Pici velem szemben. Talán a születésnapját ünnepeltük. Egyszer csak, minden előzmény nélkül, a fejemre ejtette a tenyerét, és a becenevemem szólított. Úgy tudom, a férfiaknál a homlokcsók az igaz szerelem jele. De mit jelent egy széttárt kézfej a homlokokon? Ahogy egymásra néztünk, mindenki érezte tekintetünk intenzitását. Órák óta nem volt tiszta, amikor átnyúlt a tányérok fölött.

Nehezen fordítottam hátat a szigetívvel együtt Picinek is. Még mindig nem értem fel ép ésszel, vajon mit szeretett ebben az istenverte víztömegben?

JANUÁR

Hommage á Hartay Csaba

A január még lomhán föltépi a kamra ajtaját, a félhomályban körbetapogatja az utolsó szikkadt bejgli lepkeszemeit, aztán a befőttesüveg mélyén együtt horkol a mutatóba meghagyott, két kanál bőrös baracklekvárral. Van, ahol a január még decemberbe úszik át. A túlevelek körül visszacsomagolt ajándékdobozok. Mélyükön a téli megrendülést szétszabdalni kész, késes aprító, és falat napsütést lopni a fagyba, arcszolárium. Januárban nincs augusztus. Január az újjászületésé. Hőfoltos ablakokon át az üres pénztárcát

lesem, az aszfalt kikandikáló feketéjét. A fákról leszakadó hópelyhek zörgeése aprópénz. A csokis fatörzset is föl kellett tekerjem, óvatosan, aztán a sütőpapír eltávolítása következik, mintha jégdarabok tapadnának a piskóta sárgás bőréhez. Felejtsd el a halált. Bélésmentes nagykabátba csavart reszketés a Mariahilfer Strassén. Egy talpalatnyi pisztáciazöld a Mozart-golyók hasában. És a hópelyhek, mint napsütésbe öltöző kaméleonok. Számban elragadtatottság, orromban tüsszentés kényszere, a január egy óriási szétbontott papír zsebkendő a világ fölé terítve. Becstelenül elszakítva mindentől, amihez hozzátartozik. A januári szobák sarkában színes konfettimorzsa ólálkodnak. Még fölsír egy papírtrombita, ha rátaposol. Még benned van, hogy vigyázzba állsz, és hogy már megbűnhődtél. Tegnap leszedted, az oroszok holnap állítják fel. A szeretet visszabüfög, néhány durranás, és a naplemente óra kiömlő katonavér. A január a visszadugaszolt pezsgőké. Beledugott fém kiskanalak őrzik a fölbomló szénsavat. Tudod, hogy senki se fogja meginni helyetted. Ha emlékműve lenne, a január grandiózus, mint a Szabadság-szobor. Robusztus, mindenek fölé magasodó. Vagy légbemelt kalapácsütés, sziklasír elé gördített mozdíthatatlan telehold éjszótét kráterekkel, reggelre fölszívódik. A januárba előre belerokkan az egész létezés. Elcsúsznak és kifecamítják bokájukat a holnapok. A január megrepedt dísz, a jövő varázstalanított üveggömbje, de te előre megpillantod falán a következő év végi bónuszt, amiből majd csak elutazol Srí Lankára. És a mindent magadba tömhetsz, céges vacsora dúsan megrakott svédasztalain a fagyott marharépat. Semmi bajom a januárral, ahogy az utolsó káposztalevélbe csomagolt húsgombóc, ilyenkor én is begubózom. Szűrős pokrócok alá beásott fagyos földmag a késleltetett ősrobbanásba. Mellkasunkba temetett vulkáni kúpok, egymás karjában várunk a kitörésre. Fázom, ahogy januári szívek szívtelensége. Álmaid peremén függeszkedő jégcsap. Januárban duplán beleborzongok, még mindig egyszerre tükrözzük vissza egymás múltját és megbűnhődött jövődjét. Mutasd csak a szemed! A szaruhártya tejfehér, mint a január, kétoldalt kialvatlanságot jelző, jéghegy ütötte, finom bevérvéséssel.

ULTIMA HORA

A kapu fölé kitézőtt zászlók ilyenkor úgy lobognak, mintha csata után győztes hadvezér tiszteletére, vagy kanyargó patakocskák langyos, tavaszi esőkorbáccsal felszínükön. Viszik a fát, viszik az esőt. Elúsztatják az ünnepet, szele még a levegőbe fogózkodik, a parlamentáris Magyarország éppen másfél száz éve született meg, tegnap már adóztak emlékének, mostanra a panelsor piszkos üvegtáblái inkább a fogság és bezártság diadalát zengik, senkinek nem jut eszébe róluk a szabadság felszabadító eszméje. A léptek nem suhannak nesztelen, a talpak nem tartozhatnak az éghez, nagyon is a föld nehézkedési erejét cipelik. A cipősarkak élesen koccannak a betonnak, hó sincs, hogy tompítsa az ütésekkel. Olvadásnyomok nem emlékeztethetnek a frissen szedett tizenöt pontra, és nem látszódnak elvakart hangyatelemeknek sem.

A kórterem folyosóján ugyanez a várakozás teljes félhomály, sosem fog egészen megvilágosodni. Beteg mamuszok csosszanását hallani, és mielőtt teljesen elül a zaj, dadacipők sarkának merev koppanását, a kőpadló negyven négyzetméteres sakktábla, az ápoló kisasszonyok királynők, és minden kétséget kizárólag a kezét tördelő orvos, a fekete király. Csak a korona hiányzik fejükről, a glóriát festő zibbadt neonfény gondoskodik a hiánypótlásról is.

Egymás mellett fekszenek. A másikat csak most hozták be, néhány órája zibbasztja mellette az ágyat, vele hajnalban érkezett, szirénázva a mentő. Rabok legyünk vagy...?! Ábrahám arcán bumfordi, fehér gézkötés, kiemeli bőre eredendő kreolságát, Józsefnek a karja van gipszben, és szörcsög a mellkasa, ahogy zihálva kapkodja a levegőt, mint egy idült tüdőbeteg. Szemükben részvét lángja lobban, ha véletlenül egymásra siklik tekintetük, el is felejtik, mióta haragosok. József szerette el Ábrahám nejét, vagy Juli csikarta ki a találkozót Józsiából a bankett után? Ábrahámot a kötés is zavarta a visszaemlékezésben. Mindketten a falra szerelt óramutatók percegésébe kapaszkodtak, az elveszett idő összeolvadt azzal, ami még előre volt, a végtelen a megszorodó ütésekkel sem akart elfogyni.

– És veled? – József ép könyökére támaszkodva, nehézkesen húzta ülésbe magát a moccnásra nyöszörgő, sápkóros matracon. Ábrahám akadozva felelt, és meglehetősen szűkszavúan, a legkisebb beszédűtől is szédült a feje: – Autóbaleset – hörögte, szemével József tekintetébe kapaszkodott, mint gyertyaláng a levegőbe, a haragját úgy táplálta, mint az oxigén az égést, míg váratlanul el nem fűjták.

– Hogy törted el? – fürkészően meredt a másikra.

– Hirtelen kapott el valami szédülés.

Ábrahám nem felelt. Akárcsak húsz éve. Ő akkor sem emelte fel a poharat, végtére is az ember nem állat, hogy teljes önfeledésig igya magát. A kanóc, miután a tűz melege már nem emészti, megmeredve néha magától, letörik, vagy annyira belesimul az olvadt viaszba, többé képtelenség fölállítani, hogy meggyújtsák. Előbb Józsefet nyomta el az álom, Ábrahám utána szenderedett el, plafonrepezető horkolásba kezdve.

Máskülönben nyugalmas az éjszaka. Egyedül az óramutatók kezdenek élénkebb ciripelésbe, mint a tücsök nyáron, amikor kedvére muzsikálhat. A nagymutató szerelmesen simult a kicsi derekára, s forró szavakat sugdosott fülébe. – Mindig is jóban voltunk! – heccelte a kicsi a nagyot – el ne felejtsd! Az meg arra az idegtépő, végtelen várakozásra gondolt, a másik mindig is kitaróan a nyomában loholt, de hézagnyit mindig lemaradozva üldözte őt. Lázasan kívánta érintését, valahányszor sálként feszült nyakába társa forró lehelete. – De most aztán! – sóhajtott a nagy, és engedte, hogy egyetlen örökkévalóságig nyúló ölelésben pillanatokra egymáshoz forrjanak.

– Mi volt ez? – riadt föl József, és abban a szent minutumban Ábrahám is abbahagyta a hortyogást, igaz, meglehetősen nehezen tornázta fel kötéstől elnehezült fejét a foltos párnahuzatról.

– Azt hiszem, egy ütemet kihagyott az óra.

A falra meredtek, a nagymutató ólmosan előre mozdult, aztán bénán visszahullott hátra, mintha kiszakították volna forgástengelyéből.

A fekete király a délelőtti vizit során állapította meg: Klárka, azt hiszem, lemerült az elem. Diagnózisát méltóságteljes csönd övezte. – Nővérke, lesz szíves kicserélni! – adta parancsba. Addig sem telt az idő, ahogy kivágott törzsekben is örökre megfagynak az évgyűrűk, mindegy is, hány évtizedet zsúfoltak addig egymás hátára.